

Översättarnytt

#10 NOVEMBER 2017

Översättarsektionen i Sveriges Författarförbund
www.oversattarsektionen.se styrelse@oversattarsektionen.se

En kväll om avtal

Den 22 november anordnade Författarförbundet ett medlemsmöte för översättare i Stockholm. Förbundets tre jurister presenterade avtalsläget och Bjørn Herrman från Norsk oversetterforening kommenterade våra problem och berättade om de norska avtalen.

Juristerna jämförde Standardavtalet – som ju fortfarande används av de allra flesta förlag – med det avtal från förlag inom Bonnierkoncernen som har erbjudits vissa medlemmar, varav flera tackat nej till uppdraget på grund av kontraktets villkor, medan andra förhandlar vidare, med juristernas benägna hjälp. Juristerna passade även på att ge viktig information om några andra förlag, och betonade att det är oerhört viktigt att alla avtalsförslag lämnas in för granskning.

Bonnierkontraktet innehåller ett antal nya inslag som innebär försämrade villkor för översättarna; i kontrast mot Standardavtalet, som arbetades fram i dialog under lång tid, är det nya kontraktet ensidigt formulerat och utgår från förlagens intressen och beskriver i hög utsträckning bara översättarnas skyldigheter. Det är tydligt att vi inte längre talar samma juridiska språk.

- Förlaget tillerkänns rätt till "redaktionell bearbetning", ett nytt begrepp som kan leda till att översättaren förlorar rätten till "sista ordet"
- Avtalet löper på 30 år, med en fastställd procentuell ersättning vid eventuell återutgivning.
- Till skillnad från Standardavtalet förekommer också sekretessparagrafer. De medger dock ekonomisk och juridisk rådgivning, till exempelvis via e-postlistor.
- Men det centrala är att översättaren får betalt en gång för alla kommande användningar.

Forts. —>

1 december 16–18 After Work, Författarnas hus, Stockholm • 15 december kl 18 glögg med julklappsbyte, Författarnas hus, Stockholm
• 27 januari sektionens årsmöte, Stockholm

Om vi lyfter blicken från den enskilda förhandlingen, framhöll juristerna att den nya utvecklingen leder till:

- Splittrad branschpraxis utan gemensam terminologi
- Försämrad överblick, svårare att jämföra
- Sämre dialog
- Lägre status för översättaren

Genomgången fick vår norske gäst Bjørn att fråga varför översättarna inte bojkottar Bonnierförlagen. Därefter var det hans tur att presentera det norska avtalet, som är i kraft sedan 2006, och inte kan sägas upp ensidigt. Råder oenighet träder riksmedlingsmannen in.

- Första utgivningen, oavsett format, ger förlaget utgivningsrättigheter under utgivningsåret plus fem år, och därefter återbruksrättigheter som måste förnyas vart femte år. Om förlaget gör en återutgivning är ersättningen 10 procent av grundersättningen (index-uppräknat). Om förlaget avsäger sig rättigheterna är översättaren fri att förhandla med vem som helst.
- Sekundärsättningarna är reglerade i avtalet, så att ljudboksersättningen är 15 procent, med tillägg vid 1000 och 2000 sålda exemplar. E-boksersättningen är också i princip 15 procent.
- Med strömningsföretagen, till exempel Storytel, finns ett royaltyavtal som ger översättaren 9 procent av förlagets intäkter, dock minst 5 kr per lysning.

Bjørn Herrman berättade även om villkoren för biblioteksersättning, som på många sätt skiljer sig från Sverige.

Därefter vidtog en diskussion, präglad av ilska och besvikelse. Några gav röst åt

tankar på att sluta arbeta som litterär översättare. Andra diskuterade möjligheten av strejk och andra obstruktioner, med exempel från utlandet. Men den mest allvarliga rekommendationen handlade om nödvändigheten av ett ställningstagande från sektionen eller förbundet som kan stärka medlemmarnas engagemang. Sektionsstyrelsens representanter lovade att begrunda denna utmaning, och åtgärder diskuterades även vid Översättaravtalsgruppens möte dagen därpå.

After work

Stockholm 1 december 16–18. Sammankomsten har inget program denna gång, utöver att låta översättare träffas och prata. Inför nästa år planerar vi från och med februari träffar första fredagen i varje månad, omväxlande med och utan gästföredrag. Plats Författarförbundet, Drottninggatan 88B.

Julklappsbyte

och glögg 15 december 18–22. Slå in en egen översättning i julklappspapper och ta hem en kollegas i stället. Det serveras glögg och pepparkakor och samvaro.

Årsmötet

äger rum i Stockholm den 27 januari och inleds kl 15 med en föreläsning om forskningsfältet konstjuridik. Efter årsmötet kl 17 dukar vi upp en gratis buffé och säljer vin till självkostnadspris. Ett antal resebidrag om 500 kr utgår.

OBS nya mailadresser

Författarförbundet har bytt mailadress och även ändrat hur namnen skrivs. Modellen är numera: fornamn.efternamn@forfattarforbundet.se